Rok XIII

Nr. 226

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnoszeniem i w agencjach	2,65 „
Na poczcie już z odnoszeniem	2,91 „
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 „
Na poczcie już z odnoszeniem	8,73 „

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — — części kwoty abonamentowej — —

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio łam. lub jego miejsca 15 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm. 3 łam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z za granicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

DODATKI: „Orędownik Powiatowy powiatu chojnickiego" — „Kwiaty z Bożego Ogrodu" — „Kraina Powieści"

Sobota Hieronima k. w. d. k.
Niedziela 17 po Św., NMP. Różańc.

CHOJNICE, niedziela dnia 1 października 1933 r.

Słońca wschód 5,36 zachód 17,18
Księżyca wschód 16,44 zachód 3,00

Gdzie giną setki miljonów

Wiadomo, że jedno z najpoważniejszych źródeł dochodów państwa stanowią monopole państwowe. Celem monopolu jest zapewnić państwu możliwie dużo dochodu z danej gałęzi produkcji. Ponieważ zaś ceny wyrobów monopolowych są naogół wysokie, przeto stałym towarzyszem monopolów jest wróg w postaci przemytnika i nielegalnego wytwórcy.

Jeżeli rzucimy okiem na mapę konsumcji wyrobów monopolowych w Polsce, to uderzy nas dziwna okoliczność, a mianowicie, że najwyższa konsumcja jest w Poznańskiem i na Pomorzu, a więc w ziemiach pogranicznych, z których Pomorze jest aż z dwu stron narażone na niebezpieczeństwo przemytu.

Czem to tłumaczyć? Czy na zachodzie przemytu nie ma, a spada on z powietrza na wschodzie?

Bynajmniej! Przemyt na zachodzie jest i raz po raz chwytani i wykrywani są przemytnicy.

Co innego jednak decyduje o rozmiarach przemytu: przemytnik sam może sprzedać niewiele, on koniecznie potrzebuje dużej ilości zwyczajnych sprzedawców wyrobów monopolowych, którzy są zdecydowani jego towar „puszczać".

Czy więc przypadkiem towar przemycany na zachodzie, nie idzie dalej na wschód? A jeżeli idzie to dlaczego?

Czy na wschodzie jest więcej sprzedawców chętnych nielegalnego zysku ze sprzedaży przemytu?

Jaki związek z naprowadzonym przez nas faktem stałego spadku konsumcji wyrobów monopolowych ku wschodowi ma okoliczność identycznego wzrostu odsetka żydów wśród koncesjonarjuszy i wykonawców koncesyj (dzierżawców, „zastępców") na wschodzie?

Czy przypadkiem te fakta nie prowadzą do bardzo ciekawych wniosków, które konsekwentnie winny prowadzić do uzyskania dla państwa tych setek miljonów, które dziś tonią w kieszeniach nieuczciwych konkurentów monopolów państwowych.

Czy koniecznie mamy ustanawiać nowe podatki i obniżać pensje urzędnicze, czy też **raczej pozbawić** koncesyj ludzi, dla których jedynym Bogiem jest pieniądz i w ich miejsce osadzić ludzi z poczuciem honoru i miłości Ojczyzny, a więc polskich inwalidów wojennych, ochotników Wojska Polskiego i powstańców.

Warto nad tem pomyśleć nie tylko pod kątem zaopatrzenia inwalidów i emerytów, ale także pod kątem uzdrawienia gospodarki monopolowej, pod kątem zwiększenia dochodów Skarbu Państwa. Alk.

Pomyśl, ile sławy przyniesie Polsce zwycięstwo w Challenge'u

Ofiary na samolot challenge'owy przyjmują wszystkie Komitety L. O. P. P. i Administracja „Dziennika Pomorskiego".

Dziewięć trupów w bóżnicy

Zawalenie galerji w synagodze bukareszteńskiej

Bukareszt, 30. 9. **W ub. piątek w bóżnicy bukareszteńskiej wybuchł gwałtowny pożar. Pożar powstał wskutek krótkiego spięcia przewodów elektrycznych. W chwili gdy zauważo płomienie w bóżnicy znajdował się tłum rozmodlonych żydów. Wśród obecnych powstał niebywały popłoch. Ludzie powywracali ławy a szereg osób uległo w tłoku uduszeniu. W powstałem zamieszaniu runęła galerja która spadła na głowy zgromadzonych.**

Zaalarmowane pogotowie ratunkowe wywiozło z płonącej synagogi 9 zabitych i 63 rannych.

Ukraińcy pod kluczem

Rewolwery i granaty w lokalu bojówkarzy

Lwów, 30. 9. Aresztowano tu 10 osób ze sfer zbliżonych do ukraińskich organizacyj nacjonalistów.

Policja wykryła zakonspirowany lokal, w którym znajdowało się sześciu bojowców, zabierając im rewolwery i granaty ręczne.

Aresztowania te zostają w związku z postrzeleniem wywiadowcy Tendaja i nieudanym zamachem na kuratora Gadomskiego.

—o—

Odezwa

Chojnickiego Pracowniczego Komitetu Pożyczki Narodowej.

Było to do przewidzenia, że już w pierwszym dniu okresu subskrypcyjnego tj. 28 września br. znany ze swej ofiarności oraz ze zrozumienia potrzeb państwowych Świat pracy zadecyduje o powodzeniu Pożyczki Narodowej, stając w zwartych szeregach na froncie gospodarczym do walki o lepsze jutro dla całego społeczeństwa. W szczególności pracownicy miasta Chojnic i powiatu chojnickiego subskrybowali przeszło **317,000 złotych,** pozostawiając poważnie w tyle resztę obywateli (których subskrypcja opiewa na 35,000 zł) a więc ogół, stanowiący w stosunku do pracowników — ilościowo i pod względem swych istotnych możności finansowych — znaczną przewagę. Atoli nie możemy spoczywać na laurach. Nie wszyscy bowiem Koledzy wzięli już udział w subskrypcji i nie wszyscy solidarnie zastosowali się do tych norm wytycznych, które zostały przez Ogólnopolski P. K. P. N. ustalone i przez tut. Komitet uchwalone. Nadto pracownicy państwowi (w przeszło 90 procentach ogólnej ilości (osiągnęli w subskrypcji kwotę przeszło 266.000 zł., samorządowi zaś (w około 80 procentach swej ogólnej ilości) kwotę przeszło 36.000 zł —podczas gdy zaledwie 79 procentach pracowników prywatnych subskrybowało 15.150 zł., — kwotę, nie pozostającą w żadnym stosunku do ogólnej ilości tychże pracowników.

Komitet zwraca się tedy do Kolegów z gorącym apelem, wzywając do dalszej subskrypcji, tak by w dniu końcowym tj. dniu 7 października br. nie zabrakło na froncie gospodarczym ani jednego pracownika państwowego, samorządowego bądź też prywatnego, jak również by dyrektywy Komitetu były przez wszystkich solidarnie i ściśle wykonane.

Z inicjatywy Chojnickiego Pracowniczego Komitetu P. N. odbyło się dnia 27 września br. w Urzędzie Skarbowym zebranie przedstawicieli związków pracowniczych, na którem to zebraniu jednogłośnie uchwalono wszcząć natychmiastową akcję w tym kierunku, by związki jako jednostki, niezależne od swych członków, przystąpiły do subskrypcji P. N. w miarę swych zasobów finansowych zakupując **conajmniej** jedną obligację wartości 50 złotych.

—o—

Łuna pożarów nad Łodzią

Łódź, 30. 9. W domu pp. Kamińskich przy ul. Abramowskiego 7 wybuchł pożar na strychu. Ogień przeniósł się na strych sąsiedniego domu stanowiącym własność małżonków Czajkowskich. Oba strychy zostały zniszczone, prócz tego zniszczonych zostało 11 mieszkań, albowiem mieszkańcy w popłochu wyrzucali swój dobytek. Przy ratunku zatrudnionych było 3 oddziały straży pożarnej Straty obliczono na około 50.000 zł.

Przyczyną pożaru było nieostrożne obchodzenie się z ogniem.

W fabryce waty A. Chemika, przy ul. Jakuba 3 wybuchł od iskry w maszynie pożar. Mimo ratunku zostały doszczętnie zniszczone drewniane magazyny z zapasami waty. Straty obliczono na 15.000 zł.

—o—

Zgon zasłużonego muzyka-pedagoga

Zmarł w Poznaniu przeżywszy 75 lat, Edwin Jahnke. Zmarły był zasłużonym pedagogiem muzycznym. Prowadził własną szkołę gdy skrzypcowej. Pracował wydatnie nad podniesieniem poziomu literatury muzycznej w Poznaniu. Po utworzeniu Państwowego Konserwatorjum Muzycznego, powołano go w skład profesorów tej uczelni, gdzie był czynny do ostatniej chwili. Śp. Erwin Jahnke był ojcem Zdzisława Jahnke, znanego skrzypka, wirtuoza i dyrektora Konserwatorjum w Poznaniu.

Rada Ministrów

Warszawa, 30. 9. Wczoraj odbyło się posiedzenie Rady Ministrów na którem załatwiono szereg spraw politycznych i gospodarczych.

—o—

Zjazd działaczy Pomorza

Gdynia, 30. 9. Jutro odbędzie się w Gdyni zjazd działaczy gospodarczych Pomorza. W zjeździe bierze również udział delegacja z Chojnic.

Nowy dyrektor departamentu morskiego

Gdynia, 30. 9. Jak się dowiadujemy, dyrektor Departamentu Morskiego p. Feliks Hilchen ustąpił ze swego stanowiska. Następcą jego będzie mjr. Leonard Możdżyński.

—o—

Afera we Lwowie

Lwów, 30. 9. Wyszło na jaw, że pewien wybitny dygnitarz miejski korzystał w ciągu szeregu miesięcy z samochodu miejskiego dla celów nauki jazdy automobilowej. Również żona owego dygnitarza miała przez dłuższy czas do swojej dyspozycji miejskie auto.

—o—

Zwolnieni

Częstochowa, 30. 9. Zwolniono wreszcie w więzienia częstochowskiego (po 45 dniach) mgr. Witolda Larissa-Domańskiego.

Również w dniu wczorajszym, decyzją sądu okręgowego postanowiono zwolnić z aresztu za kaucją po 500 zł. mgr. Stefana Niebudka i Jana Rutkowskiego.

—o—

Wyjazd do Berlina

Moskwa, 30. 9. Dziennikarze niemieccy pracujący w Moskie zmuszeni zostali do opuszczenia w dniu dzisiejszym terytorjum ZZSR. Dziennikarze odjechali przez Warszawę do Berlina.

—o—

6000 ofiar W Meksyku

Meksy, 30. 9. Jak urzędowo donosza z Tampico ogólna liczba ofiar katastrofy żywiołowej w Tampico dochodzi 6000 ludzi.

—o—

Zaburzenia w Hawanie

Hawana, 30. 9. Wczoraj w Hawanie miały miejsce zaburzenia pomiędzy komunistami i wojskiem. W wyniku zaburzeń 9 osób poniosło śmierć, 25 jest rannych. Wśród nich jeden amerykanin i 1 anglik.

—o—

Wybuch w śmietniku

Warszawa, 30. 8. Wczoraj około godziny 17 nastąpiła silna detonacja W kamienicy i oficynach wyleciały prawie wszystkie szyby w ilości 250 sztuk. Wybuch nastąpił w drewnianym śmietniku, umieszczonym w kącie podwórza. Śmietnik rozerwany w kawałki, pokrywa żelazna śmietnika przerzucona została przez dach 3 piętrowej oficyny na sąsiednią posesję nr. 19. Żelazne ogrodzenie ogródka rozerwane w kawałki i rozrzucone po całym podwórzu. Szczęściem nie było ofiar w ludziach.

Z POMORZA

Pożary w pow. świeckim.

Świecie, 29. 9. W majętności Spławie wybuchł z niewiadomych przyczyn pożar, który zniszczył dwie stajnie i stodołę ze zbożem, oraz martwy inwentarz. Szkody wynoszą około 50 tys. zł. Właściciel majątku, p. Bohm był ubezpieczony.

W Łąskim Piecu uderzył grom w stodołę rolnika Gwizdały Jana, która też spaliła się doszczętnie. Szkody wynoszą 6000 zł i zostaną pokryte przez ubezpieczenie.

Włamanie do magazynu kolejowego.

Zelgoszcz. W nocy na 28 bm. nieznani osobnicy włamali się zapomocą wyłamania krat w oknie do magazynu stacji kolejowej w Zelgoszczy pow. starogardzki stąd skradli rozmaite przesyłki łącznej wartości 357,20 zł. Wdrożono dochodzenia.

Wyścig konduktora.

Gdynia. Gdy zdążający do Gdyni pociąg osobowy Nr. 414 minął Mały Kack i zbliżał się do dworca gdyńskiego, nagle otworzyły się z trzaskiem drzwiczki jednego z wagonów i na stopień pociągu wyskoczył żwawo jakiś młodzieniec, który począł uciekać wzdłuż stopni łapiąc się kurczowo za poręcze.

W sekundę za nim z tych samych drzwi wyskoczył konduktor, który z niemniejszą zręcznością zaczął ścigać tajemniczego podróżnika.

Tę samą niebezpieczną trasę na mknącym szybko pociągu wykonywał konduktor. Wydawało się, że zręczny skok uciekiniera wyzwoli go z pościgu kolejarza, ale w chwilę później konduktor znowu wyciągał rękę, aby przytrzymać akrobatycznego podróżnika.

W pewnym momencie gdy szczyt zręczności konduktora został osiągnięty i młodzieniec znajdował się już w sytuacji bez wyjścia, nagły wstrząs pociągu wytrącił obydwóch z równowagi i konduktor wraz z tajemniczym młodzieńcem spadli na nasyp.

Gdy przewieziono ich w stanie ciężkim do szpitala S. S. Miłosierdzia w Gdyni, i udzielono pierwszej pomocy stwierdzono, że rannymi są konduktor Bronisław Kruszyński zam. w Toruniu i pasażer jadący „na gapę" Kazimierz Kotłubaj.

Akcja Izby Przemysłowo - Handlowej w Gdyni na rzecz Pożyczki Narodowej.

Solidaryzując się z odezwą Związku Izb Przemysłowo - Handlowych R. P., Izba Przemysłowo - Handlowa w Gdyni przeprowadziła w szerokiej skali propagandę na rzecz Pożyczki Narodowej wśród sfer gospodarczych swego okręgu. W ciągu niespełna 5 dni rozesłano odezwy i druki propagandowe do około 15.000 firm przemysłowych i handlowych na Pomorzu. Adresowaniem i ekspedycją tej mosowej wysyłki zajęci byli bezrobotni pracownicy umysłowi oraz uczniowie Szkoły Handlowej i Liceum Handlowego w Gdyni.

Wszyscy pracownicy Izby wzięli również udział w subskrypcji, deklarując 100 względnie 75 proc. swych pensyj.

—o—

Tradycje ludu tyrolskiego.

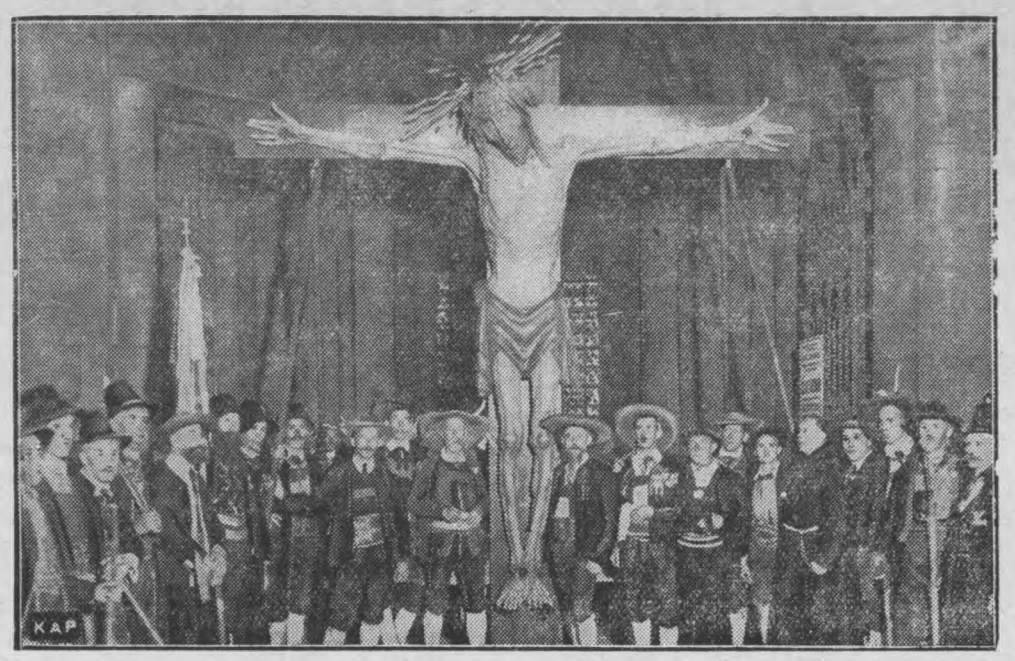

Wieśniacy tyrolscy niosą swój tradycyjny krzyż na uroczystościach ku czci Sobieskiego w Wiedniu.

Samochód wjechał na stragany

Niezwykłe wydarzenie na targu poznańskim

Poznań, 30. 9. Wstrząsający wypadek wydarzył się wczoraj przed południem w Poznaniu na pl. Sapieżyńskim. Podczas odbywającego się tam targu, gdy tłumy ludności zapełniły targowisko wjechało od strony północnej niespodziewanie auto półciężarowe w gromadę kupujących. Powstał nieopisany popłoch. Samochód powywracał stragany, a kilka osób odniosło obrażenia. Wśród nieopisanej wrzawy i krzyku przerażenia straganiarzy, którym dobytek począł się walać po ziemi, trzeba było nieść pomoc kilku osobom poturbowanym.

W powstałem zamieszaniu sądzono, że ofiary wypadku doznały połamania nóg i rąk. Przywołano pogotowie ratunkowe, które opatrzyło doraźnie cztery kobiety. Trzy z nich odniosły kontuzje lżejsze, a jedną z powodu cięższych obrażeń przewieziono do szpitala miejskiego, gdyż istnieje obawa, że została ona groźniej pokaleczona.

—o—

„Polonia" na wodach tureckich

Z okazji pobytu pierwszego statku pasażerskiego pod banderą polską, a mianowicie statku „Polonia" na wodach Bosforu z wycieczką polską dookoła Europy, wysłał ambasador Rzeczypospolitej w Angorze p. Jerzy Potocki, który witał uczestników wycieczki u brzegów Turcji, następującą depeszę do kierownictwa statku, w chwili gdy opuszczał on wody tureckie:

— „Z radością witałem pierwszy statek polski na tutejszych wodach który pozostawił niezatarte wrażenie, jako silny wyraz naszej prężności gospodarczej oraz zbliżenia Polski do krajów Bliskiego Wschodu. Życząc Panom pomyślnego powrotu do kraju, proszę wyrazić serdeczne pozdrowienia uczestnikom pięknej propagandowej wycieczki. (—) Jerzy Potocki, ambasador Rzplitej".

Wojewoda pomorski

na drodze do zdrowia.

Stan zdrowia p. Wojewody Kirtiklisa poprawił się o tyle, że p. Wojewoda opuścił szpital i przebywa obecnie na wsi pod Wilnem. Powrót p. Wojewody spodziewany jest z początkiem października.

Hallo... Polskie Radjo

Niedziela, dnia 1 października

9 Audycja poranna. 10,05 Transmisja Nabożeństwa z Poznania, 11,45 Muzyka religijna z płyt gramofonowych, 12,15 Poranek muzyczny. 14 Odczyt rolniczy. 14,15 „Giełda rolnicza". 14,20 Tańce, sceny i monologi ludowe z płyt gramofonowych. 15 Odczyt rolniczy. 15,20 Koncert w wyk. Orkiestry Salonowej Wiesława Wilkosza. 16 Pogawędka dla dzieci. 16,30 Muzyka z płyt. 16,45 Kwadrans literacki. 17 Pogadanki. 17,15 Polska muzyka lekka. 18 Słuchowisko „O Batorym". 19 Wiadomości bieżące. 19,30 Radjotygodnik dla młodzieży. 19,50 Dziennik wieczorny. 20 Koncert muzyki lekkiej. 21 Odczyt aktualny. 21.15 „Na wesołej lwowskiej fali". 22,15 Wiadomości sportowe ze wszystkich rozgłośni R. P. 22,25 Muzyka taneczna.

Poniedziałek dnia 2 października.

7 Audycja poranna. 11,30 Codzienny Przegląd Prasy Polskiej i komunikaty. 11,50 Wiadomości bieżące, sygnał czasu, hejnał Marjacki, płyty. 12,30 Dziennik południowy, płyty i komunikaty. 11,55 Transmisja ze Lwowa koncertu muzyki lek. w wyk. Orkiestry T. Seredyńskiego. 16,40 Lekcja języka francuskiego. 16,55 Koncert solistów. 17,50 „Skrzynka pocztowa rolnicza". 18 Odczyt z cyklu „Zagadnienie gospodarcze". 18,20 Muzyka z płyt gramofonowych. 19,25 Adam Wieniawski — sylwetka — wygł prof. Niewiadomski. 19,45 Dziennik wieczorny. 20 Koncert. 20,40 Feljeton 20.55 „Megae" — japońska legenda liryczna w 2-ch aktach. 22,35 Muzyka taneczna z płyt.

Apel do wszystkich księgowych na Pomorzu.

W związku z projektem ustawy o Izbach Księgowych, Związek Księgowych i Rzeczoznawców Księgowości na Pomorzu z siedzibą w Grudziądzu ul. Mickiewicza 18, wzywa wszystkich Kolegów o zapodanie dokładnego swego adresu, w celu przeprowadzenia dokładnej rejestracji, tak zrzeszonych jak i niezrzeszonych księgowych oraz ich pomocników płci obojga.

Kto nie chce projektowanej organizacji Izb Księgowych zostać pominięty, powinien we własnym dobrze zrozumianym interesie przesłać nam swoje personalja najpóźniej do dnia 25. 10. rb.

Zgłaszającym się kolegom prześlemy bezpłatnie bliższe informacje oraz kwestjonarjusze do wypełnienia.

Apel ten dotyczy także kolegów będących obecnie bez zajęcia.

Zarząd Związku Księgowych i Rzeczoznawców Księgowości na Pom.

J. L. Kraszewski

Kordecki

Powieść historyczna

Część I.

2) (Ciąg dalszy).

Wpatrując się w obraz tej Matki Bolesnej, tego ukrzyżowanego Boga, malało i drobniało cierpienie ludzkie, wspomnieniem wielkiej, krwawej, tajemniczej ofiary. Od XIV wieku obraz piastowała Jasna Góra, a królowie i książęta, ubodzy i żebracy zarówno z możnymi do podniesienia tego tronu patronki królestwa się przyczynili. Każdy tu przyniósł, co mógł, król dał garść złota, hetman buławę swoją wieszał u obrazu, ubogi święcił mu pierścień swój ślubny, żebrak woskową nogę lub rękę lnem obwiniętą kładł z groszem u skarbony. Biskup przekazywał swój kielich złoty, szlachcic zawieszał lampę; każdy stroił, ubierał, bogacił to miejsce, imię swe zapisując dobrodziejstwem. I z tych ofiar tysiącznych wznosił się powoli kościół, dźwignęły mury klasztorne, wyrosła wieżyca, zabłysły ołtarze, lane ze srebra posągi świętych stanęły orszakiem przy obrazie Bogarodzicy, a skarbiec stał się istotnie skarbcem, bo w nim droższe od klejnotów gromadziły się pamiątki.

Nie było domu , nie było kościoła, gdziebyś Najświętszej Panny Częstochowskiej nie znalazł, a cudami wsławione jej wizerunki rozsiane było po całym kraju; w Głogówku na Śląsku w Sokalu na Rusi, w Topolnie Pruskim, w Uchaniu na Wołyniu, w Oporowie księstwie Łowieckiem, we Mstowie, Krakowie, w Neustadt w Austrji, w Rzymie nawet pobożni, nie mogący dostać się do Częstochowy, znajdowali obrazu świętego Łukasza kopje, równie cudowne jak cywa deska, na której wedle powania, ewangelista w chwili antchnienia odtworzył oblicze Najświętszej niewiasty. Drobne obrazeczki były wszędzie, w chatach wieśniaków nad łożem ubogiem, na zbroi szlachcica, na pierścieniach kobiet, u mniszych różańców.

Możem-że nie powiedzieć choć słów kilku o dziejach tego miejsca i obrazu?

Jak wszystkie starożytne pomniki, Częstochowska Bogarodzica ma swoją historję, nawpół poemat-legendę, nawpół kronikę; nie brak tu, jak w każdym wianku, co go plotły wieki, różnego rodzaju kwiatów, prawdziwych i robionych. Z ust do ust przechodząc, podanie wykrzywiło się w jednych, wyrosło w drugich na pieśń pobożną; a ci ,co je spisywali, chcąc pogodzić historję z marzeniem bogobojnych, zagmatwali więcej jeszcze tajemnicze dzieje świętego wizerunku. Przebył on różne i dziwne koleje.

Wieść niesie, że św. Łukasz, malarz - ewangelista, ów patron artystów, twarz Bogarodzicy sam w zachwycie odmalował na stoliku sypry sowym, który służył świętej dziewicy, na którym wedle słów legendy „roboty odprawowała i Pismo Święte czytała, o tajemnicach i rzeczach niebieskich rozmyślając. Stolik ten, tablicę tę, łzami swemi świętemi skrapiała i poświęciła, a gdy posiłku była potrzebna, przy nim używała pokarmu".

Na tej to desce cyprysu, którą sam Jezus, przybrany syn ubogiego cieśli, miał ręką wszechmocną na prosty stół dla matki wyciosać, dając nam przykład pracy, malarz święty twarz Bogarodzicy z synaczkiem na ręku wyrył dla pobożnych niewiast jerozolimskich. Obraz ten w ciągu wieków przechodził rąk wiele, nim się do Polski dostał. Miała go sobie objawionym cesarzowa Helena (gdyż w zburzeniu Jeruzalemu przez Tytusa cudownie ocalał) i uwiozła go z sobą do Konstantynopola. Irena ocaliła go od wściekłej zajadłości ikonoklastów. Nicefor cesarz nareszcie uczynił z niego ofiarę Karolowi Wilhelmowi (803—810). Później wizerunek ten towarzyszył wojownikowi w jego wyprawach; lecz jak przeszedł od tego podbójcy Słowian do słowiańskiego na Rus książęcia, Bóg to wie jeden Znajdujemy go później w ręku Władysława, księcia opolskiego, wedle podania w Bełżu, lub prawdopodobniej na innym jakim zamku w jego posiadłościach. Częstochowa, późniejsza strażniczka tej relikwji, która miała Polsce patronkę zachować, była naówczas niewielką osadą, wpobliżu potężnego Olsztyna. Olsztyn, dzieło ręki ludzkiej, dziś w gruzach i upadku, dojrzysz go z wieży szczerbami murów rozsypanych ciemniejącego wdali; — Częstochowa, pobożności wieków córka, przeżywa jego ruinę, coraz się wyżej podnosząc. W czternastym, zdaje się, wieku miejsce to silniej wzrosnąć musiało, znaczniejsza utworzyła się tu osada, a Władysław opolski, który za niespokojne posiadanie Rusi zamienił w r. 1377 księstwo Dobrzyńskie, Bydgoszcz, ziemię weiluńską i starostwo olsztyńskie, pierwszym był zakładcą przyszłej wielkości świętego miejsca.

Czy na zamku w Bełżu, czy gdzie indziej, bo te podania trudno z historją pogodzić, Władysław oblężony został przez Tatarów — ów bicz Boży na słowiańskie ziemie, którego chłosta wyrobić miała w ludach rycerskiego ducha męstwo i siły na przyszłość. Najście tatarskie było gwałtowne, niespodziane i zastało księcia z garścią ludzi, bezsilnego, więcej rachującego na pomoc Bożą, niż na odwagę załogi. Obraz był naówczas w domowej księcia kapliczce; przed nim padł na twarz z rzewnemi modły, błagając o ratunek Władysław. Gdy na modlitwie klęczy, a załoga jak może opiera się jeszcze tatarskiej nawale, strzała poganina brzękła oknem kaplicy, świsnęła nad głową księcia i uwięzła w szyi obrazu.

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice dnia 30 września 1933 r.

Porządek nabożeństw w farze.

7,30 Msza św. z nauką polską
8,45 nabożeństwo niemieckie
10,30 suma z polskiem kazaniem
12,15 Msza św.
15 Różaniec i zgromadzenie Żywego Różańca z kazaniem.
9 nabożeństwo w Szenfeldzie.
10,30 nabożeństwo w Moszczenicy.

Tydzień Straż-Pożarnej

Związek Straży Pożarnych wojew. pomorskiego urządza w czasie od 1—8 października rb.

„Tydzień Strażacki"

pod hasłem „Do walki z klęską pożarową". Związek zwraca się jednocześnie z gorącym apelem do społeczeństwa pomorskiego o pomoc finansową dla pomorskich organizacyj strażackich. Statystyka wykazuje, że wydarzyło się w r. 1932 w całej Polsce 18.434 pożarów. Dotkniętych było pożarem 74.000 budynków. Pożary spowodowały szkód w samych budynkach na sumę blisko 40,000,000 zł. Podczas pożarów spłonęło inwentarza martwego oraz inwentarza żywcem na 35.000.000 zł. Na jeden dzień przypadło w r. 1932 — 5 pożarów. Codziennie ginie w płomieniach dobytku ludzkiego za 200.000 zł. a straty w dorobku narodowym wynoszą dziennie blisko 400.000 zł.

Dajmy środki organizacjom pożarniczym na zakup nowoczesnych narzędzi strażackich, aby skutecznie mogły zwalczać te straszną klęskę, wyrządzającą dorobkowi narodowemu tak poważne straty.

W Chojnicach odbędzie się w niedzielę kwesta na ulicach.

Obywatele! Nie szczędźcie grosza, niech daje każdy co może, choć kilka groszaków, co daje to daje dla siebie. Straż pilnuje jego mienia i chroni je przed zniszczeniem.

Obywatele! Każdy z Was daje co może — nikt niech nie odmówi.

—o—

Placówki subskrypcyjne otwarte

Jutro w niedzielę są wszystkie placówki subskrypcyjne, jakie podaliśmy, otwarte a mianowicie banki, kasy itp.

—o—

Gimnazjum na Pożyczkę Narodową.

Ciało profesorskie państw. gimnazjum klasycznego złożyło na pożyczkę narodową 4200 zł.

—o—

Ustalenie godzin przekroczenia granicy polsko-niemieckiej na okres zimowy od 1 października rb. do 31 marca 1934 r.

W porozumieniu się z właściwą władzą niemiecką, ustalam na okres zimowy od 1 października 1933 r. do 31 marca 34 r. na podstawie art. 11 Konwencji między Polską a Niemcami, o ułatwieniach w małym ruchu granicznym z dnia 30 grudnia 1924 r. (Dz. U. poz. 383) następujące godziny przekraczania granicy:

1) **Władysławek — Niesewantz** —
przy podróżach za paszportem granicznym i dla tranzytu od godz. 8 do 24-ej.
Przy przejściach granicznych za przepustką od 8 do 19-ej.
2) **Zamarte — Firchau**
w dni powszednie od 8 do 16-ej, zaś w dni świąteczne od 8 do 12.
3) **Konarzyny — Kornlage**
w dni powszednie od 8 do 12-ej i od 13 do 17-ej, w dni świąteczne od 8 do 10 i od 12 do 13-ej.
4) **Nowakarczma — Neuguth**
Każdy wtorek i piątek od 8 do 12.
5) **Brzeźno — Reinwasser**
w dni powszednie od 7,30 do 16, w dni świąteczne od 8 do 12,30.
6) **Wojsk — Rekow**
w dni powszednie od 7,30 do 16, w soboty od 7 do 12 i od 13,30 do 17, w dniu świąteczne od 8 do 13.
7) **Gliśno**
w poniedziałki i soboty od 8 do 11 i od 14 do 17-ej.

W czasie od 1 do 15 października (podczas grzybobrania) mogą być zainteresowani codziennie od 5 do 7, za opłatą odprawieni tak przez Urząd Celny, jak i Kontrolę Paszportową, za uprzedniem zgłoszeniem.

Starosta Powiatowy
(—) M. Semrau, referendarz.

Z niwy śpiewaczej

Zebranie „Lutni" chojnickiej. — Pożegnanie wiceprezesa p. Jackowskiego

W lokalu p. Stanisława Rinka odbyło się nadzwyczajne walne zebranie miejscowego tow. śpiewu „Lutni" na którem żegnano wyprowadzającego się z Chojnic długoletniego jej wiceprezesa p. kierownika szkoły Leona Jackowskiego. Przy licznym udziale członków czynnych i nieczynnych prezes ks. kanonik Makowski zagaił zebranie poświęcając dłuższe przemówienie odchodzącemu wiceprezesowi. W bardzo pięknych, o głębokiej treści słowach ks. kanonik dał pogląd na 12-letnią pracę p. Jackowskiego w szeregach „Lutni" podnosząc godnie jego wielkie zasługi w pracy na niwie śpiewaczej i około rozwoju towarzystwa.

Na wniosek zarządu zebranie jednogłośnie powzięło uchwałę, mianującą p. Jackowskiego **członkiem honorowym,** przyczem ks. prezes wręczył mu odnośny dyplom, pięknie wykonany przez członka „Lutni" młodego malarza - artystę p. Jerzego Kanieckiego. Głębokie wrażenie oraz burzliwe oklaski i toast wzniesiony na pomyślność p. Jackowskiego i jego zacnej małżonki, były wyrazem wdzięczności ze strony całego towarzystwa. a szczególnie serdeczności, z jaką żegnano zasłużonego i ulubionego wiceprezesa. Następnie chór mieszany odśpiewał ładną kantatę pożegnalną, poczem zabrał głos do głębi wzruszony p. Jackowski, wspominając miłe chwile i przyjemną pracę w ciągu tylu lat w sympatycznem towarzystwie dla szlachetnej sprawy, jaką jest pielęgnowanie pieśni.

Z prawdziwym żalem opuszcza on szeregi „Lutni" chojnickiej i nigdy nie zapomni wspólnie spędzonych chwil. W końcu jeszcze dyrygent p. Gierszewski w kilku słowach wspomniał o wspólnej pracy dziękując p. Jackowskiemu za gorliwe i prawdziwe idealne popieranie wszelkich wyczynów „Lutni" na polu jej działalności. Wspólną kawką wśród wesołych śpiewów zakończono zebran[ie]

W okresie kryzysu wszyscy prenumerują tanie pisma a przedewszystkiem **jedyną gazetę polską w Chojnicach**

„DZIENNIK POMORSKI"

„DZIENNIK POMORSKI" stoi na straży ideałów katolickich i narodowych
„DZIENNIK POMORSKI" zamieszcza oryginalne artykuły, oświetlające aktualne zagadnienia
„DZIENNIK POMORSKI" zwraca uwagę na sprawy Pomorza
„DZIENNIK POMORSKI" drukuje dodatki powieściowy i religijny. Po ukończeniu „Sierotów" ukazywać się będzie nowa, porywająca powieść współczesna.

Redakcja i Administracja — Chojnice
Człuchowska 13 — Telefon 44.

Polski Biały Krzyż Koło Chojnice

Notatkę w nr. 224 naszego pisma „Walne Zgromadzenie Członków P. B. K." uzupełniamy jeszcze następującemi zaproszonemi stowarzyszeniami:

1) Klub Powiatowy BBWR., 2) Związek Weteranów Powstań Narodowych 1914-19. 3) Towarzystwo Polek. 4) Towarzystwo Upiększenia Miasta, 5) Stowarzyszenie Katolickiej Młodzieży żeńskiej, 6) Towarzystwo Mężczyzn Katolików, 7) Związek Strzelecki, 8) Towarzystwo Przyjaciół Związku Strzeleckiego. 9) Bractwo Czeladzi Rzeźnickiej, 10) Związek Powstańców i Wojaków D. O. K. VIII. 11) Związek Inwalidów Wojennych. 12) Straż Pożarna, 13) Związek Nauczycielstwa Polskiego.

Tudzież w pkt. 3 jest sprawozdanie obecności delegatów związków i stowarzyszeń.

—o—

Pożegnanie inspektora szkolnego

Jak się dowiadujemy uroczystość pożegnania inspektora szkolnego p. Grochowskiego została odłożona z niedzieli na wtorek.

Walne zgromadzenie Opieki Szkolnej

W niedzielę, dnia 1 października br. po nabożeństwie w kościele gimnazjalnym, które dozpocznie się o godz. 8,30 odbędzie się doroczne Walne Zgromadzenie Opieki Szkolnej przy państwowem gimnazjum w Chojnicach z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie
2) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia
3) Sprawozdanie Zarządu za rok ubiegły
4) Sprawozdanie Komisji rewizyjnej.
5) Udzielenie ustępującemu Zarządowi absolutorjum
6) Wybór nowego zarządu
7) Uwagi Dyrekcji Gimnazjum
8) Założenia towarzystwa popierania budowy publicznych szkół powszechnych
9) Wolne wnioski

Po zebraniu konferencje klasowe.

—o—

Mleko zdrożało

Litr mleka kosztuje teraz nie 16 gr. lecz 18 gr.

Finałowy mecz footbalowy

pomiędzy K. S. „Unia" Tczew a K. S. „Chojniczanka" rozegrany zostanie w niedzielę dnia 1. 10 br. o godz. 14,30 na stadjonie miejskim w Chojnicach. Mecz ten zapowiada się bardzo interesująco gdyż obie drużyny są w pełnym składzie.

—o—

Wyścigi kolarskie o mistrzostwo Okręgu II „Sokoła"

W nadchodzącą niedzielę urządza ruchliwy Okręg II „Sokoła" poraz pierwszy zawody kolarskie o zaszczytny tytuł mistrza Okręgu. Na mistrzostwo składają się zarówno biegi szosowy jak torowe. Bieg szosowy rozegrany zostanie na trasie Chojnice — Brusy i z powrotem z startem i metą przy stacji benzynowej na szosie kościerskiej. Start o godz. 9 przed poł. Zawody na torze rozpoczynają się o godz. 1,30 na stadjonie. W programie biegi na 5 i 10 klm. Zawody kolarskie — jak zwykle fascynujące — zapowiadają się bardzo interesująco, gdyż udział swój zapowiedzieli kolarze z całego Okręgu z doskonałymi jeźdzcami z Tucholi i zwycięzcami w wyścigu do Brzeźna na czele. A zatem amatorzy wyścigów na „stalowym rumaku" będą mieli okazję zobaczyć widowisko naprawdę emocjujące.

—o—

Wyrok na awanturników.

Wczoraj przed Sądem Grodzkim stanęło dwóch obywateli chojnickich oskarżonych o wszczynanie awantur w porze nocnej. Sąd wydał wyrok skazujący J. Ś. i P. K. na 2 miesiące aresztu.

—o—

Kradzież garderoby.

Heyer Małgorzacie, zam. ul. Dworcowa 18, skradziono garderobę damską ogólnej wartości 220 zł.

—o—

Polskie Towarzystwo Krajoznawcze oddział w Chojnicach urządza dn. 1 października jednodniową wycieczkę autobusem do Gdyni. Koszt wycieczki zł. 8 od osoby. Zgłoszenia przyjmuje profesor Marszałek w szkole handlowej lub przy ul. Gimnazjalnej 4-5 oraz Biuro Popierania Turystyki, Rynek 2. Listę zgłoszeń zamyka się 28 września.

W wycieczce mogą brać udział także nieczłonkowie.

W ostatniej chwili

przypominamy o jutrzejszym przedstawieniu sztuki „Tryumf Krzyża" która odbędzie się o godz. 20 w sali hotelu Engla.

—o—

Hołd zasłudze.

Niezwykłego jubileuszu 30-letniej służby doczekał się p. Antoni Szulc pracownik tut. elektrowni miejskiej. Wczoraj odbyło się z tej okazji uroczyste wręczenie dyplomu zasługi, którego dokonał p. starosta Jan Mieszkowski w obecności dr. Sobierajczyka i pracowników. Jubilatowi życzymy dalszej owocnej służby dla dobra państwa.

—o—

Pomnik Najświętszej Panny.

Nowa Ameryka. Utworzył się tu komitet, mający na celu postawienie pomnika Najświętszej Panny. Na czele komitetu stoi p. Liedke, sekretarzem jest p. Czapiewski, skarbniczka p. Berchowska. Komitet uzyskał pozwolenie na zbiórkę fundacyj przez miesiąc październik.

—o—

Nieczynne tartaki.

Czersk. Od 27 bm. są unieruchomione tartaki czerskie. Unieruchomienie nastąpiło z powodu braku drzewa. 100 robotników nie pracuje.

Z KINA.

Od dziś na ekranie kina dźwiękowego „Nowości" dawno oczekiwane arcydzieło stworzone kosztem 7 miljonów dolarów, film pt. **„Ludzie w Hotelu".** Już „Białe Cienie" były filmem, który zdobył sobie wszechświatową sławę. Słynny „Poganin" odniósł jeszcze większy sukces artystyczny. Przy „Trader Hornie" wydawało się wszystkim, że nic równie potężnego kinematografja stworzyć już nie zdoła. Ostatnio jednak „Człowiek Małpa" przeszedł wszelkie oczekiwania. Lecz teraz przyszedł film „Ludzie w Hotelu" (Grand Hotel) i świat zrozumiał, że poprzednie „przeboje" były tylko przygotowaniami do stworzenia tego arcydzieła nad arcydziełami, w którym wszystkie role główne kreuje zespół najznakomitszych gwiazd: Greta Garbo, John Barrymore, Joan Crawford, Linoel Barrymore, Wallace Beery, Lewis Stone, Jean Hersholt.

RUCH w TOWARZYSTWACH

Baczność Młodzi Czuwajcie! Zebranie Związku Młodych Narodowców odbędzie się w poniedziałek o godz. 20 w lokalu p. Smeji przy ul. Dworcowej. Obecność wszystkich członków obowiązkowa.

Towarzystwo Czeladzi Katolickiej Polskiej. W wtorek dnia 3 października rb. o godz. 20 odbędzie się zebranie miesięczne w lokalu p. Smeji przy ulicy Dworcowej. O liczny udział prosi Zarząd.

Męskie Towarzystwo św. Wincentego a Paulo. W niedzielę dnia 1 października br. o godz. 16 zebranie w klaszorze na które szanownych członków uprzejmie się zaprasza.

Towarzystwo Mężczyzn Katolików Spowiedź kwartalna odbędzie się w sobotę dnia 30 bm. wieczorem. Wspólna komunja św. w niedzielę w nabożeństwie o godz. 7,30. Miesięczne zebranie odbędzie się w poniedziałek 2 października o godz. 20 w sali Konsumu. O liczny udział w spowiedzi jako i zebraniu uprasza Zarząd.

Klub Żeglarski Chojnice. W niedzielę dnia 1 października br. regaty Związkowe w Warszawie w A. Z. S. Uczestnicy otrzymają zniżki na przejazd koleją. Zgłoszenia do piątku u przewodniczącego.

Straż Pożarna. Zbiórka Straży Pożarnej 30 bm. o godz. 19,15 do capstrzyku.

Związek Inwalidów Wojen. Rz. P. Koło Chojnice. Zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 1 10. br. o godz. 2 po południu w lokalu p. Locha. O udział wszystkich członków prosi Zarząd.

Kółko Rolnicze Chojnice. Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę dnia 1 października br. o godz. 12 w południe w lokalu p. Jażdżewskiego. O liczny udział członków i sympatyków uprasza Zarząd.

Dnia 28 bm. zmarł po długich ciężkich cierpieniach nasz długoletni członek

mistrz rzeźnicki

ś. p.

Otto Nehring

W zmarłym tracimy szczerego przyjaciela i wiernego członka naszego zjednoczenia Pamięć o zmarłym koledze zachowamy na zawsze.

Cech Rzeźnicki.

Chojnice, we wrześniu 1933 r.

Przetarg.

W dniu 7. X. 1933 r. o godz. 9.30 odbędzie się **na Placu Piastowskim w Chojnicach przetarg** w drodze wolnego przetargu

4-ch wybrakowanych koni wojskowych.

Dowódca 1 Bataljonu Strzelców
(—) Dobrzański Mieczysław
major dypl.

Tanie futra

męskie i damskie

podług miary specjalne materjały powleczenia futer. Futerko na obsady. Kołnierze i czapki. Przeróbki i reperacje podług najnowszych modeli.

Kuśnierstwo Weilandt
Dworcowa 10. Tel. 188.

Jako jedyny długoletni fachowiec na miejscu polecam

aparaty radjowe

po cenach konkurencyjnych. Naprawa, przybudowa oraz elektryfikacje aparatów wszelkiego rodzaju. Reprezentacja najpoważniejszych firm! Stacja ładowania akumulatorów. Części do tychże stale na składzie.

K. Wrycz Rekowski
Zakład Radio - Elektrotechniczny
Chojnice ul. Gdańska nr. 21.
obok Banku Polskiego.

Artykuły szkolne

teki, tornistry, książki
słowniki, — tabliczki
gąbki, cyrkle, trójkąty
zeszyty — bruljony
piórniki — kompasy
kredki, farbki i t. d.
poleca

Księgarnia Dziennika Pom.

Pianina

niezrównanej jakości poleca tanio

B. Sommerfeld
Fabryka Pianin
Bydgoszcz ul. Sniadeckich 2.

Mieszkanie
4-5pokoi, balkon, łazienka, na I piętrze od 1. 11. do wynajęcia
Mieszkanie na II piętrze **3 pokoj**. z łazienką po stronie Rynku od 1. 10. do wynajęcia.
Rynek 6. lub Podgórna 1. u Kalkowej.

Mieszkanie

3 duże słoneczne pokoje zaraz do wynajęcia.
Steinhilber
ul. Dworcowa 64.

Pokój

słoneczny, frontowy umeblowany do wydzierżawienia zaraz lub później
u p. Zajączkowej
ul. Warszawska 19. I p.

2 pokoje
frontowe z kuchnią
2 pokoje
w podwórzu z kuchnią
1 pokój z kuchnią
zaraz do wynajęcia.
Warszawska 3.

węgiel drzewo i brykiety

z składnicy oraz z dostawą w dom **dostarcza**

Roman Nowacki,
Urzędowe Ekspedytorstwo
Skład drzewa i węgli
Chojnice Telefon 11.
Staroszkolna 25.

Ogłaszajcie
w piśmie naszem

15.000 par domowych pantofelków

SPRZEDAJEMY PO ZNIŻONYCH CENACH!

DZIECIĘCE 27-34 **2.-**

35-42 DAMSKIE **3.-**

39-45 MĘSKIE **3.50**

POLSKA SPÓŁKA OBUWIA

Bata

— FABRYKA W CHEŁMKU — 40-P.

Tęcza

ilustrowane pismo miesięczne

poleca

Księgarnia Dziennika Pomorskiego

2 pokoje

z kuchnią

do wynajęcia od 1. X. 33 r.
ul. Fredry 10.

Programy Polskiego Radja

poleca

„Dziennik Pom".

Zdumiewające przepowiednie zawiera Wasz horoskop!

Kto pragnie dowiedzieć się, nie płacąc za to nic, co mogą powiedzieć gwiazdy o jego losach, czy czeka go powodzenie, bogactwo i szczęście, o interesach, miłości, małżeństwie, przyjaźni i nieprzyjaźni, podróżach chorobach, szczęśliwych i nieszczęśliwych okresach życia, czego należy unikać, jakie okazje wykorzystać oraz szeregu innych drogocennych informacy, może otrzymać horoskop życiowy według gwiazd i to zupełnie bezpłatnie.

Profesor Roxroy

BEZPŁATNIE: otrzymacie natychmiast Wasz horoskop według gwiazd sporządzony przez tego wielkiego astrologa, którego przepowiednie wprawiły w podziw najpoważniejszych ludzi obu półkól. Należy tylko przysłać nazwisko i adres własnoręcznem wyraźnem pismem, wskazać czy mężczyzna czy kobieta (zamężna, żonaty panna lub kawaler) lub podać tytuł Wasz z dokładną datą urodzenia.

Pieniędzy przekazywać nie trzeba. Kto chce może załączyć zł. 0.50 znaczkami pocztowemi na pokrycie kosztów porta i biura. Nadzwyczaj szczegółowy horoskop wprawi Was w zdumienie. Nie zwlekajcie zatem i piszcie natychmiast pod adres: ROXROY STUDIOS Dept. 3538 B Emmastraat 42, Den Haag, Holandja Porto na list do Holandji wynosi zł. 0.60.

N. B. Prof. Roxroy nie zna języka polskiego i dlatego odpowiadać może tylko po niemiecku (na żądanie po francusku lub angielsku)

Kino Dźwiękowe - Nowości

Dziś w sobotę dnia, 30-ego o godzinie 8,15
i niedzielę dnia, 1 października o godz. 6 i 8,15

Greta Garbo Joan Crawford
i John Barrymore

W epokowem arcydziele dźwiękowem pod tytułem

Ludzie w hotelu

w-g powieści Vicki Baum stał się rewelacją na ekranie arcydzieło o którym mówią same nazwiska akforów

Ceny miejsc niepodwyższone bilety bezpłatne oraz wszelkie zniżki nieważne.

Karty do gry

do nabycia
w księgarni
Dzien. Pomorsk.

Tomasynę i kainit

węgiel

poleca tanio
Pomorskie Stowarzyszenie Rolniczo - Handlowe
Chojnice.

Redakcja i Admin.: Chojnice, Człuchowska 13. Pocztowe konto czekowe: 201.332. — Konto bank.: Bank Powiatowy Chojnice, Miejska Kasa Oszczędności Chojnice. — Telefon 44. — Adres telegr. „Dziennik Pom." - Skr. poczt. 33. - Druk. i nakład druk. „Dziennika Pom." w Chojnicach. Za treść odpowiedzialny: w. z. Maksymiljan Ossowski zam. w Czersku. — Wydawca Władysław Juljusz Schreiber w Chojnicach.